

IOM HAZIKARON la Templul Coral

IARTAIT PENTRU EROII ISRAELULUI

acreditați în România. După onorul militar și momentul de reculegere, făcând neuitării a fost aprinsă de Meir Burkis, luptător în armata israeliană. Sub cerul liber din curtea Templului au răsunat cuvinte sacre: *Izkor* - rostit de Rabinul Abraham Ehrenfeld; *Sivisi* - interpretat de Maximilian Kerzesz; *El Male Rahamim* - psalmodiat de prim cantorul Iosif Adler; *Kadish* - intonat de Iosif Ben Harush. Atașatul militar al Ambasadei Israelului în România, Daniel Davidi, a dat citire Ordinului de Zi, din 22 aprilie a.c., dat de șeful Statului Major al Armatei Israeliene.

Fiecare moment al comemorării s-a remarcat prin simplitate, emoție, durere reținută. Fie că a fost *hesped*-ul rostit de atașatul militar, despre neuitarea celor căzuți pentru ca Israelul să trăiască, despre „războaiele de apărare pe care Israelul, iubitor de pace, le-a avut de suportat”. Fie - de președintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, care a subliniat continuitatea eroismului militar al poporului evreu din antichitate până azi, un popor care „știe să-și apere dreptul la viață”. Fie - de președintele C.E.B., ing.

Osy Lazăr, care a vorbit despre unitatea evreiască în fața dușmanilor. Muzica pătrunde acolo unde sfârșesc cuvintele. Și Sapir Blau, adolescenta care a interpretat „Atar leudi” și „Mar Avareh”, cu acompaniament de orgă electronică, a adus lacrimi în ochii oamenilor.

IULIA DELEANU

Trei foști ambasadori ai României în Israel - Excelențele Lor, dr. Valeriu Georgescu, dr. Radu Homescu și dr. Mariana Valeria Stoica - și-au depănat amintirile, la Centrul Cultural Comunitar, în fața unui public interesat de evoluția relațiilor româno-israeliene de-a lungul vremii, în condiții vitrege și mai puțin vitrege. Am organizat acest eveniment - i-a introdus pe oaspeți președintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, gazdă și moderator -, deoarece peste un an se împlinesc 60 de ani de la crearea statului evreu și, în acest context, este interesant să cunoaștem aspecte inedite ale activității diplomaților noștri în această țară.

Ambasador în timpul „Războiului de Șase Zile“

Primul dintre invitați, dr. Valeriu Georgescu, economist de meserie, dar diplomat de carieră, a fost, timp de 25 de ani, ambasador în diferite țări, din care cinci ani în Israel. Are amintiri cu totul excepționale, deoarece anii petrecuți acolo, la început ca ministru plenipotențiar, apoi ca ambasador, s-au desfășurat înainte, în timpul și după Războiul de Șase Zile, din 1967. Dr. Valeriu Georgescu a punctat felul în care au evoluat în aceste condiții relațiile româno-israeliene și a scos în evidență poziția unică adoptată de România în acel moment dramatic, de a nu se alinia cu celelalte țări socialiste și cu Uniunea Sovietică și de a menține relațiile diplomatice cu Israelul. Subliniind dificultățile cu care s-a confruntat țara noastră, domnia-sa a arătat că până și la O.N.U. a existat intenția de a scoate Israelul în vinovat. În schimb el, în calitate de reprezentant al României, a depus eforturi pentru a informa corect conducerea țării despre situația din statul evreu, astfel că decizia Bucureștilui de a nu rupe relațiile diplomatice nu a fost rezultatul unei politici conjuncturale. Această poziție singulară a avut drept consecință numeroase discuții și controverse aprige ale ambasadorului român în Israel, mai ales cu Ambasada U.R.S.S. Spre deosebire de celelalte țări socialiste, România nu a considerat Israelul stat agresor și a calificat războiul drept unul de apărare. În această privință, diplomația română și-a manifestat forța, linia constructivă, curajul și independența în politica dusă în Orientul Mijlociu, a subliniat dr. Valeriu Georgescu. Ca urmare, ulterior, s-a înregistrat o dezvoltare excepțională a relațiilor româno-israeliene pe toate planurile, la acestea contribuind și prezența

comunității evreilor români din Israel, care și-a adus o contribuție esențială în consolidarea statului evreu. Au existat încercări de izolare a României, dar ele au eșuat, a mai arătat vorbitorul. Mai mult, România a avut o serie de inițiative politice și diplomatice, susținând conceptul israelian de pace în schimbul teritoriilor. Prin atitudine sa, România și-a câștigat atât de mulți prieteni în Israel, încât au fost organizate chiar demonstrații de simpatie și de prietenie ale emigranților români în fața Ambasadei României, a conchis vorbitorul.

Dr. Radu Homescu, de meserie fizician, a „picat” în diplomație, după 1989, din mediul universitar, fiind numit ambasador în Israel, unul dintre cele mai importante posturi diplomatice. Recunoaște că nu a primit nici un fel de instrucțiuni, dar l-a ajutat sinceritatea, precum și prezența impresionantă a comunității evreilor români din Israel, a unor reprezentanți străluciți care s-au afirmat în cele mai diverse domenii, ca ingineri, medici, militari. Toți au fost produsul școlii românești și deveniseră „vârfuri” în Israel. În perioada în care a deținut postul de ambasador, a arătat domnia-sa, relațiile economice bilaterale au luat o amploare deosebită, schimburile comerciale ajungând de la 38 de milioane de dolari la 200 de milioane de dolari. Au fost create 1.300 de societăți mixte, existând trei zboruri zilnice București-Tel Aviv. Din punct de vedere politic, a arătat dr. Radu Homescu, a fost o perioadă în care se făceau eforturi susținute spre realizarea unei păci cu lumea arabă, când s-au încheiat Acordul de la Oslo și Acordul de pace cu Iordania. A colaborat foarte bine cu premierul Yitzhak Rabin, „soldatul păcii”, precum și cu Shimon Peres, pe atunci ministru de externe. A asistat la dezvoltarea impetuoasă a Israelului și a rămas cu o admirație profundă față de patriotismul israelian.

Dr. Mariana Valeria Stoica, care și-a preluat postul în 2000, a avut parte de șase ani de tensiuni și război, nu cu un dușman extern, ci cu cel intern, cea de-a doua Intifadă, în cadrul căreia teroriștii palestinieni organizau atentate împotriva populației civile israeliene. Domnia-sa și-a caracterizat mandatul drept cea mai dinamică perioadă în relațiile româno-israeliene. În ceea ce privește aspectul politic, vorbitoarea a arătat că a fost etapa de inițiere a unui proces de pace care tindea spre echilibru. Deși lumea a considerat că răspunsul Israelului față de Intifadă a fost supradimensionat, România a sprijinit în permanență statul evreu. A fost perioada în care terorismul a revenit în forță, iar printre victime s-au aflat mulți români, situație care a impus o implicare personală a ambasadorului, având trista obligație de a sta de vorbă cu familiile victimelor. Dificultatea identificării victimelor sau a rănilor s-a datorat și faptului că mulți muncitori români lucrau ilegal. La fel ca ceilalți doi colegi, și dna Mariana Valeria Stoica și-a manifestat admirația față de comunitatea evreilor români din Israel, subliniind rolul pe care l-au jucat și-l joacă în această țară, precum și permanența legăturii pe care o mențin cu România. Domnia-sa a subliniat și importanța pentru imaginea României în Israel, a recunoașterii de către autoritățile române a istoriei adevărate a României în perioada celui de-al doilea război mondial, respectiv asumarea de către conducerea țării a concluziilor *Raportului Wiesel*. În ce privește factorul economic, dacă investițiile israeliene în România însumează peste un miliard de dolari, regretul domniei-sale este că în Israel sunt prea puține companii românești. A plecat, rămânând cu amintirea căldurii sufleteste, a curiozității și manifestărilor de prietenie ale israelienilor față de România și de români.

Atât domnia-sa, cât și dr. Radu Homescu și-au exprimat recunoștința pentru ajutorul primit de la E.S. Marcel Dinu, un excelent cunosător al Orientului Apropiat, fost ambasador în numeroase țări arabe.

În ceea ce privește perspectivele de pace în regiune, potrivit dr. Mariana Valeria Stoica, „și peste 25 de ani vom discuta despre procesul de pace”. Mai optimist, dr. Radu Homescu are încredere în capacitatea israelienilor de a ajunge la pace. Ei trebuie să manifeste un spirit tolerant, dar să fie intoleranți dacă nu se respectă ceea ce s-a stabilit. Dr. Valeriu Georgescu a arătat că pacea trebuie fixată prin tratate bilaterale, fără condiții prealabile și fără folosirea armelor.

Invitată la acest eveniment, E.S. Rodica Radian Gordon a prezentat punctul de vedere israelian asupra evoluției relațiilor bilaterale, pe care le-a caracterizat drept strategice, dinamice și vii. Azi, când mass media domină lumea, ambasadele au rolul de a crea un dialog cu toate segmentele societății, pe de o parte, și cu țările cu care împărtășesc aceleași puncte de vedere, pe de altă parte. În cazul Israelului este vorba de a se crea un front comun împotriva forțelor extremiste.

EVA GALAMBOS

La 16 aprilie, în Israel și în numeroase țări ale lumii, a fost marcată ziua comemorării celor șase milioane de evrei, victime ale Holocaustului. Israelienii au păstrat două minute de reculegere în amintirea lor. Luând cuvântul la cea mai importantă ceremonie, desfășurată la Muzeul memorial „Yad Vashem”, unde au fost citite numele victimelor, premierul Ehud Olmert i-a criticat „pe cei care nu au învățat nimic din experiența Holocaustului”. „Sarcina istorică a statului evreu,

Comemorarea victimelor Holocaustului, în Israel și în lume

a declarat premierul, este de a combate orice manifestare a rasismului sau xenofobiei. La rândul ei, Dalia Itzik, președinte interimar al Israelului, a calificat Holocaustul drept „o pată rușinoasă a omenirii”, „o amprentă a lui Cain”.

Ca în fiecare an, în lagărul de la Auschwitz-Birkenau, a fost organizată o comemorare internațională, fiind prezenți și cei 8.000 de participanți la cea de a 19-a ediție a „Marșului Vieții”, veniți din Israel, S.U.A., Canada, Franța, Mexic, Austria, Brazilia, Ungaria și România. Ceremonii de comemorare au avut loc și în alte țări, însoțite de mesaje de solidaritate ale unor șefi de stat și de guvern, adresate comunității evreiești și conțetănelor lor evrei. (E.G.)

La cea de a 59-a aniversare a statului

Israelul a cerut dușmanilor săi să abandoneze calea confruntărilor

Cea de a 59-a aniversare a Israelului a adus locuitorilor țării vești și bune și rele. Din păcate, așa cum au arătat oamenii politici, în pofida încercărilor de negociere cu palestinienii și cu statele arabe pentru relansarea procesului de pace, amenințarea externă se menține în continuare. Bombardamentele cu rachetele Quassam nu au încetat, Hamas recunoscând că se află la originea lor. În acest context, președintele interimar al statului evreu, Dalia Itzik, a lansat un apel dușmanilor țării, cerându-le să abandoneze calea violențelor și să depună eforturi pentru îmbunătățirea situației propriilor societăți. „Statul nostru este să înlocuiești Katiușele și Quassamurile cu computere și o educație în spiritul dragostei față de aproapele”, a

declarat ea, la ceremoniile de aprindere a torțelor care au marcat începutul sărbătoririi Zilei independenței. „Auzim cum se ascut săbiile și vocile războinice în apropiere și la distanță de noi. În Iranul îndepărtat, în Siria vecină și în pragul nostru, în teritoriile palestiniene, mai există lideri fanatici, plini de ură, care cred că au capacitatea de a face rău Statului Israel. Cetățenii din Iran, Siria și de pe teritoriile palestiniene ar trebui să se gândească bine și să vadă de ce sunt atât de dornici să înceapă noi bătălii sângeroase. Nu credeți că ați vărsat de acum suficient sânge?”, a întrebat președintele interimar al Statului Evreu.

În afara pericolului extern, societatea israeliană se confruntă și cu o serie de probleme interne, care se vor

acutiza o dată cu publicarea Raportului Comisiei Winograd, care analizează desfășurarea războiului din Liban. O eventuală apreciere negativă a comisiei legată de rolul guvernului, care ar fi lansat acest război fără ca armata să fie suficient de pregătită, ar putea - afirma analiștii - să ducă la demisia cabinetului Olmert și la alegeri anticipate. Vestea cea bună a fost adusă de rezultatele făcute publice de Biroul Central de Statistică. În ajunul Zilei Independenței, instituția a anunțat că populația țării a crescut în ultimul an cu 121.000. La ora actuală, statul evreu are 7.150.000 de locuitori, dintre care 80% - respectiv 5.725.000 - sunt evrei. În 1948, anul fondării statului, pe teritoriul țării locuiau 806.000 de persoane. (E.G.)

La pas prin Israel... (IV)

Putini se referă la al doilea oraș ca importantă al Israelului: Tel Aviv - Jaffo. Deși acesta este numele său oficial, iar administrația orașului se ocupă de întreaga regiune. Dacă vom privi dimensiunile celor două componente ale orașului, acest lucru ni se va părea normal. Jaffo reprezintă doar un mic procent din populația metropolei aflate la țărmul Mediteranei. Dacă vom privi, însă, din perspectivă istorică, vom vedea că Jaffo este o cetate indispensabilă într-o reconstituire a cronologiei acestei regiuni. Jaffo, sau Yafa, este unul dintre cele mai vechi orașe-port din lume.

Primul document în care orașul apare menționat sunt scrisorile de la El Amarna, sub numele Ya-Pho (Yapu). În Tora, ca și în alte scrieri Tanahice, Yafa apare, însă, în mod repetat. După unii cercetători, numele său este legat de fiul lui Noe, Japhet. Alții sunt de părere că, pur și simplu, frumusețea sa a făcut această regiune să se numească Yafa (frumoasă). În Tora apare ca unul dintre orașele primite de Tribul lui Dan. De asemenea, este menționat ca port de intrare al lemnelui cedrilor libanezi, aduși pentru construirea Marelui Templu în vremea lui Solomon, dar și pentru Al Doilea Mare Templu. Tot de aici este scris că a plecat Iona către Tarsis.

Jaffa a fost un port Seleucid până la revolta Macabeilor. Conform lui Josephus Flavius, în timpul Revoltei Evreiești, Jaffa a fost ocupată de Cestius Gallus și 8.000 de locuitori au fost masacrați. În istorie, portul, situat într-o zonă strategică, a fost dorit și adesea cucerit de diverse imperii. Saladin a cucerit portul, dar cruciații au reușit să își impună dominația. Richard Inimă de Leu a subjugat portul, după trei ani de dominație islamică, după bătălia decisivă de la Arsuf. La 7 martie 1799, Napoleon a ocupat Jaffo și și-a impus dominația, care a debutat cu uciderea a 2.000 de prizonieri albanezi încarcerati.

De Jaffo se leagă și numele Rabinului Șef Abraham Isaac Kook (1864-1935), care a influențat viața evreiască, religioasă și socială, a așezării.

Cea mai mare schimbare în demografia cetății s-a produs după 1948. Fiind un oraș cu o majoritate absolută arabă la acea vreme, așezarea a fost desemnată ca enclavă arabă în Planul de Partii al Națiunilor Unite, din 1947. Arabii au refuzat, însă, acest plan. Au urmat numeroase atacuri arabe împotriva populației evreiești. În 25 aprilie 1948, Irgun-ul a lansat o ofensivă în urma căreia cei mai mulți arabi au părăsit zona. În amintirea soldaților evrei ce au fost uciși în această bătălie, a fost plantată în Jaffo „Grădina victoriei”.

Azi în Jaffo trăiesc evrei, arabi și creștini. Cetatea care străjuiește Tel Aviv-ul este renumită pentru magazinele sale de antichități, galeriile de artă, teatrele pe care le găzduiește. De asemenea, restaurantele, evident cele mai multe cu specific pescăresc, reprezintă o atracție turistică. Dincolo de frumusețea lui Yaffo, valoarea sa artistică face regiunea imposibil de ocolit.

Anticipând secvența israeliană de mai jos, trebuie să menționăm Șuk-ul „Pashpishim” din Jaffo, o piață care îți taie pur și simplu respirația... Poți găsi aici absolut de toate, de la mobilier stil într-o stare degradată, la haine orientale și bijuterii de aur și argint pe care le poți alege din adevărate mormane ce așteaptă să fie remarcate de un ochi avizat.

*

Poate vă întrebați de ce am ales să alătur unui loc istoric și fascinant, cum este portul Jaffo... o piață, un șuk. Dacă ați vizitat, însă, zona aceasta comercială, despre care vorbim mai jos, sunt convins că nu aveți o asemenea dilemă... „Mahane Yehuda”, ca și alte șuk-uri din Israel, este un oraș în miniatură viu, exuberant, înțesat de culori și arome. „Mahane Yehuda” este un loc de întâlnire, un spațiu al complicității dintre locuitorii Ierusalimului, care, indiferent de statut social, știu să aprecieze o ieșire la cumpărături. În șuk se întâlnesc două categorii de oameni, fiecare are tagma sa și limbajul propriu: vânzătorii și cumpărătorii.

Primii sunt artiști ai marketingului. Cred că ar putea concura cu cele mai sofisticate firme în domeniu. Cum își fac publicitate fructelor și legumelor? Este o întrebare versificată... în ebraică, arabă sau rusă. Iar dacă dezvălui că ești „din România”, toți (dar absolut toți!), îți vor spune „ce faci, bine?” și (eventual, cei mai „docți” în domeniu) „n-ai cu cine”. De aici începe negocierea... Prețul poate fi dus, aparent, oricât de jos, dar un lucru e cert: dacă o dată ai intrat în discuție, nu o să pleci fără să cumperi „un ceva”, cât de mic! Veți spune: da, ce e interesant, o piață tipic orientală! Ei bine, eu cred că nu este deloc așa. Șuk-ul israelian este unic prin această întâlnire a Europei și Orientului. Doamne vârstnice, elegante și sofisticate (deși uneori extrem de sărace...) - din Rusia, Lituania, Ucraina - stau la tocmă cu „piețarii”.

„Mahane Yehuda” este un spațiu al întâlnirilor culturale, oricât de straniu ar părea... Taraba de condimente etiopiene are în spate o întreagă istorie, ce vine de atât de departe și se împletește atât de interesant, încât merită să stai la povești, într-o limbă aproximativă de ambele părți. Cei din Maroc dețin secretele lor în legumicultură. Yemeniții au ierburii misterioase, bune la orice.

Șuk-ul „Mahane Yehuda”

